

Broj: 01 – 274/26
X, 01.06.2026. godine
JJ/JJ

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 42/11 i 32/14) postupajući po pritužbi X X iz X, dao je sljedeće

MIŠLJENJE

I UVOD

1. U pritužbi se između ostalog navodi: da je X psihički i fizički zlostavljala nastavnica hemije X X i da ga je udarila papirom u oko; da su problemi sa njom počeli nakon zimskog raspusta; da je neobjektivno ocjenjivanje samo jedan od problema na koje je ukazivao i koji su se u toj školi ponavljali godinama; da nakon što ga je udarila nastavnica njegov otac je došao u školu i obavio razgovor sa upravom škole, gdje su se tada dogovorili da se sa prijavom sačeka do kraja školske godine kako bi izbjegao osvetu nastavnice; da kako je dogovoreno prijavu je podnio Upravi škole poslednje radne nedelje X razreda, a nekoliko dana kasnije u školu je došao sa ocem kod direktora kako bi pokušali da riješe problem sa nastavnicom i da eventualno odustanu od prijavljivanja; nažalost do toga nije došlo jer je nastavnica nakon što je došla na razgovor počela da viče, lupa rukama od sto i po izlasku iz kancelarije da lupa vratima; da iako više nije učenik škole da nastavnica i dalje iznosi neistine o njemu; X X je brat učenik te škole i da on treba da bude zaštićen od širenja glasina o njemu i njegovom ocu; da je prosvjetna inspekcija vršeći inspekcijski nadzor konstatovala na osnovu činjeničnog stanja i citiranih zakonskih odredbi da nema osnova za preduzimanje upravnih mjera i radnji iz domena njihove nadležnosti, ali da je shodno svojim ovlaštenjima Zavod za školstvo izvršio nadzor i konstatovao da je rad nastavnice na nezadovoljavajućem nivou, i da je direktor izvršio hospitaciju shodno preporukama Zavoda za školstvo kao i svojim nadležnostima, u skladu sa Statutom ustanove.

II POSTUPANJE ZAŠTITNIKA

2. Povodom iznijetih navoda, Zaštitnik je pokrenuo ispitni postupak i zatražio izjašnjenja od JU OŠ „X X“ X, Prosvjetne inspekcije i Zavoda za školstvo Crne Gore, o mjerama i radnjama koje su preduzimali.

3. Zaštitniku je JU OŠ „X X“ X, dostavilo izjašnjenje u kojem se između ostalog navodi: da je direktor škole upoznat sa pritužbama koje se odnose na nastavnicu hemije X X od strane bivšeg učenika X X, i da je tim povodom obavljen razgovor sa učenikom, ocem učenika, nastavnicom X i odjeljenjskim starješinom. Dana XX. novembra 20XX. godine, prosvjetna inspekcija je izvršila inspekcijski nadzor po službenoj dužnosti na osnovu inicijative koja je u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, odsjek za prosvjetnu inspekciju, dobila od strane bivšeg učenika X X; da je u zapisniku o izvršenom inspekcijskom nadzoru navedeno da se inicijativa tiče neistinitih tvrdnji koje je o učeniku i njegovom ocu iznosila nastavnica X X. Takođe, da se inicijativa odnosi na vrijeđanje, neobjektivno ocjenjivanje i fizičko nasilje nad učenikom X X. U zapisniku je konstatovano da X X. u momentu podnošenja prijave nema status učenika OŠ "X X", te da škola nije mogla angažovati medijatora shodno odredbi člana 9b Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju. Takođe, konstatovano je da učenik X X. iz nastavnog predmeta hemija, ima zaključenu ocjenu odličan 5 (pet) na oba polugodišta, kao i opštu-zaključnu ocjenu odličan 5 (pet) na kraju školske 2024/25 godine. Dalje je konstatovano, da kvalitet obrazovno-vaspitnog rada nastavnice nije u nadležnosti prosvjetne inspekcije, te da je po preporukama Zavoda za školstvo, a u skladu sa svojim nadležnostima, direktor izvršio hospitaciju. U zaključnom je konstatovano,

da na osnovu utvrđenog činjeničnog i zakonskih ovlaštenja, prosvjetni inspektor nema osnova za preduzimanje upravnih mjera i radnji iz domena nadležnosti inspekcije; da je škola, na osnovu Izvještaja o utvrđivanju kvaliteta obrazovno vaspitnog rada iz nastavnog predmeta hemija koji predaje nastavnica X X, donijela Akcioni plan u septembru školske 20XX/XX. godine, te da po istom u kontinuitetu postupi; da su ciljevi Akcionog plana redovno praćenje rada nastavnice u dijelu: pripreme za nastavu, redovnog evidentiranja sadržaja realizovanih časova, realizacije planiranih ishoda učenja, davanja učenicima jasnih objašnjenja i instrukcija, kontinuiranog ocjenjivanja učenika (sumativnog i formativnog) i dr.

4. Zaštitniku je Ministarstvo prosvjete nauke i inovacija – Prosvjetna inspekcija dostavila obavještenje u kojem se između ostalog navodi: da je izvršen inspekcijski nadzor u JU OŠ „X X“ i da je uvidom u evidenciju i dokumentaciju škole utvrđeno sledeće: da je uz predmetnu inicijativu dostavljena prijava X X kao bivšeg đaka koja je zavedena kod JU OŠ "X X" X pod br X/X-20XX od X X X .godine sa kojom je direktor škole upoznat; da je nakon dostavljene prijave direktor škole obavio usmeni razgovor sa X X u kojem je imenovan između ostalog zahtijevao da razgovara sa nastavnicom i upoznao direktora da "ona u lošem kontekstu pominje njega i njegovog oca". Shodno navedenoj situaciji direktor škole obavio je razgovor i sa nastavnicom hemije X X i putem emaila tražio pisanu izjavu povodom konkretne situacije.

Aktom. br X/X-18XX od X X X.godine zavedena je izjava odjeljske X X odjeljenja na zahtjev direktora a vezano za predmetnu situaciju; da se u izjavi u bitnome navodi da joj se učenik X X obratio sa riječima X X je nastavnica X X istrigla papir iz ruke i njime udarila po licu; da se dalje navodi da na licu učenika nije bilo tragova, te da su učenici uz osmijeh izjavili da ga je „dodirnula“ tim papirom kao i da je obavljen razgovor sa nastavnicom X X koja je sve to negirala. Istog dana je u školu došao otac učenika i obavio razgovor sa direktorom i nastavnicom nakon čega se više nije obraćao povodom istog kao ni učenik X X.; da je uvidom u Odjeljsku knjigu X X odjeljenja, za školsku 20XX/XX godinu, prosvjetni inspektor konstatovao da je pod rednim br XX upisan učenik X X koji iz nastavnog predmeta hemija ima zaključnu ocjenu odličan 5 (pet) na oba polugodišta, kao i opštu ocjenu odličan 5 (pet) za kraj školske godine. Takođe uvidom u istu prosvjetni inspektor konstatuje da pomenuti i navedeni "incident" koji se po izjavi XX dogodio XXX .godine nije konstatovan od strane odjeljskog starješine u rubrici napomena; da je u Odjeljskoj knjizi u dijelu gdje se nalazi Individualna saradnja s roditeljima evidentiran pomenuti događaj u kojem se u bitnome navodi da učenik nije imao vidljive povrede na licu, da su se djeca kroz osmijeh našalila sa tim i rekla da ga je jedva dodirnula. Da je nastavnica X X negirala sve navode i bila vidno uzrujana. Istog dana je u školu došao i otac učenika i obavio razgovor sa direktorom i nastavnicom nakon čega se više nije obraćao povodom istog, kao ni učenik X X.

Aktom br XX/XX-18XX od X X X godine, zavedena je izjava X X na zahtjev direktora a vezano za predmetnu situaciju, ista je identične sadržine kao i konstatacija u Odjeljskoj knjizi.

Odredbom člana 9b Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, propisano je da u postupku konflikt X X među djecom učenicima, roditeljima, usvojicima ili starateljima i zaposlenima u ustanovi mogu se angažovati medijatori, u skladu sa zakonom.

Iz prednje navedenog kao i shodno citiranoj odredbi prosvjetni inspektor je konstatoval, da X X. u momentu podnošenja prijave nema status učenika OŠ "X X" iz X, te da škola nije mogla angažovati medijatora shodno odredbi člana 9b Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, u gore navedenom slučaju. Takođe se konstatuje da učenik X X iz nastavnog predmeta hemija, ima zaključnu ocjenu odličan 5 (pet) na oba polugodišta, kao i opštu-zaključnu ocjenu odličan 5 (pet) na kraju školske 20XX/XX.godine.

Na pitanje inspektora odgovornom licu u subjektu nadzora da li je vršen stručno-pedagoški nadzor (hospitacija nastavnice X X, nevedeno je da jeste shodno preporukama Zavoda za školstvo i to od strane direktora dva pomoćnika i dva pedagoga od početka školske 20XX/XX godine. Na uvid su dostavljeni izvještaji hospitacija direktora i pedagoga, pomoćnice direktora i pedagoga, pomoćnice direktora i pedagoškinje. Da je na uvid inspektoru dostavljen izvještaj o utvrđivanju kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada Zavoda za školstvo br 01/1-XX/XX-XXXX od X X X godine iz nastavnog predmeta hemija kod nastavnice X X. U zaključku pomenutog Izvještaja se navodi da je inicijativu pokrenuo Savjet roditelja OŠ "X X" u X i te s obzirom na utvrđeno stanje u ključnim oblastima Nastava i učenje i obrazovna postignuća, kao i na činjenicu da preporuke date prilikom prethodne eksterne evaluacije nijesu dovele do očekivanih poboljšanja, te se zaključuje da je kvalitet obrazovno-vaspitnog rada nastavnice na nezadovoljavajućem nivou. Odredbom člana 23 stav 1 tačka 8 Statuta propisano je da direktor vrši stručno pedagoški nadzor. Shodno prednje navedenom, prosvjetni inspektor konstatuje, da u pogledu kvaliteta obrazovnog vaspitnog rada nastavnice X X., u navedenoj ustanovi, isto nije u nadležnosti organa inspekcije, te da je shodno svojim ovlaštenjima Zavod za školstvo, izvršio nadzor i konstatovao, da je rad nastavnice na nezadovoljavajućem nivou. Takođe, se konstatuje da je direktor izvršio hospitaciju shodno preporukama Zavoda za školstvo, kao i svojim nadležnostima, u skladu sa Statutom ustanove.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i citiranih zakonskih odredbi, prosvjetni inspektor konstatuje da nema osnova za preduzimanje upravnih mjera i radnji iz domena nadležnosti inspekcije.

5. Zaštitniku je Zavod za školstvo Crne Gore dostavio obavještenje u kojem se između ostalog navodi: da je Zavod za školstvo preduzeo u okviru svojih nadležnosti odgovarajuće aktivnosti; da je tim nadzornika izvršio praćenje realizacije Plana obezbjeđivanja i unaprjeđenja kvaliteta rada na osnovu Izvještaja o djelimičnoj eksternoj evaluaciji ustanove realizovanog u periodu od X. do X.juna 20XX.godine koji je dostavio u prilogu. Da je u izvještaju u odjeljku planiranje navedeno da je škola uradila plan unaprjeđenja nastave hemije i dostavila ga Zavodu u spetembru 20XX.godine; da su u planu navedena obrazloženja i preporuke za obje evaluirane oblasti (nastava i učenje i obrazovna postignuća za nastavni predmet hemija). Za oblast nastava i učenje dato je deset preporuka: tri preporuke za standard planiranje, pet preporuka za standard nastava i dvije preporuke za standard ocjenjivanje. Za oblast obrazovna postignuća date su tri preporuke za drugi standard (praćenje i analiza). Za svaku preporuku su navedeni ciljevi, aktivnosti i njihovi nosioci, potrebna sredstva, podrška spoljnih faktora, pokazatelji ostvarenosti ciljeva i vremenski rok za realizaciju. Za sve preporuke planirana je realizacija u prvom polugodištu školske godine; da se aktivnosti odnose na hospitacije stručne službe, direktora i pomoćnica, unutar aktiva, praćenje i analizu postignuća učenika u evidenciji nastavnice, svesci stručnog aktiva i Meis-u; da se jedan broj aktivnosti odnosi na praćenje realizacije dopunske i dodatne nastave, kao i na organizaciju školskog takmičenja i vannastavnih aktivnosti za učenike odjeljenja kojima predaje nastavnica. Pokazatelji ostvarenosti ciljeva realno su planirani kroz izvještaje i protokole o hospitalovanim časovima, zapisnike sa sastanka stručnog aktiva, evidencije i spiskove učenika o dopunskoj, dodatnoj nastavi i školskom takmičenju, pripreme za časove nastavnice. Jedna aktivnost odnosi se na planiranje opremanja kabineta za hemiju. Svi elementi plana unaprjeđenja realno su planirani na osnovu preporuka iz izvještaja. U odjeljku realizacija navedeno je: da je škola uradila izvještaj o realizaciji plana za prvo polugodište 25/26, za kada je i predviđena realizacija aktivnosti. Da su u izvještaju navedene sve aktivnosti koje je škola preduzela; da su realizovane hospitacije kod nastavnice po utvrđenim protokolima. Nakon hospitacija obavljen je razgovor sa nastavnicom, uz analizu časa i davanje smjernica za dalji rad. Nastavnici je pružena podrška i praćeno je vođenje pedagoške dokumentacije (pripreme za nastavu, odjeljenjske knjige, evidencija postignuća, sveska aktiva, Meis) Unaprijeđeni su uslovi za realizaciju nastave hemije jer je početkom februara 2026.godine, donacijom Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, kabinet opremljen priborom i supstancama za izvođenje eksperimenata. Iz izvještaja se zaključuje da je škola preduzela niz aktivnosti u skladu sa preporukama iz plana za unapjeđenje, uspostavljeni su mehanizmi unaprjeđenja, ali je neophodan dalji kontinuirani rad kako bi realizacija plana bila vidljiva, mjerljiva i održiva u samom procesu nastave. Da je u zaključku o realizaciji plana unaprjeđenja navedeno: da iako je uz podršku stručne službe, pomoćnica direktora i direktora, postignut određeni napredak u smislu vođenja pedagoške dokumentacije, nije ostvareno unaprjeđenje u oblasti same realizacije nastave hemije i procesa ocjenjivanja, pa se zaključuje da ukupni kvalitet nastave još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou.

III UTVRĐENE ČINJENICE I OKOLNOSTI

6. Na osnovu navoda iz pritužbe, izjašnjenja i dostavljene dokumentacije u ispitnom postupku je utvrđeno:

- da je X X bio učenik JU OŠ "X X" i da ga je kako navodi u vrijeme dok je pohađao nastavu psihički i fizički zlostavljala nastavnica hemije X X koja ga je udarila papirom u oko;
- da se žalio na njeno postupanje i da su problemi sa njom počeli nakon zimskog raspusta i da je neobjektivno ocjenjivanje samo jedan od problema na koje je ukazivao i koji su se u školi ponavljali godinama;
- da iako više nije učenik škole da nastavnica i dalje iznosi neistine o njemu i njegovom ocu, X X je brat učenik te škole i da on treba da bude zaštićen od širenja glasina o njemu i njegovom ocu;
- da je direktor škole upoznat sa pritužbama koje se odnose na nastavnicu hemije X X od strane bivšeg učenika X X, i da je tim povodom obavljen razgovor sa učenikom, ocem učenika, nastavnicom X i odjeljenjskim starješinom;
- da je škola navela da je prosvjetna inspekcija izvršila inspekcijski nadzor po službenoj dužnosti na osnovu inicijative koja je u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, odsjek za prosvjetnu inspekciju, dobila od strane bivšeg učenika X X;
- da je u zapisniku o izvršenom inspekcijskom nadzoru navedeno da se inicijativa tiče neistinitih tvrdnji koje je o učeniku i njegovom ocu iznosila nastavnica X X, i da se inicijativa odnosi na vrjeđanje, neobjektivno ocjenjivanje i fizičko nasilje nad učenikom X X;
- da je u zapisniku konstatovano da X X. u momentu podnošenja prijave nema status učenika OŠ "X X", te da škola nije mogla angažovati medijatora shodno odredbi člana 9b Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju;

- da je nadzorom utvrđeno da učenik X X iz nastavnog predmeta hemija, ima zaključenu ocjenu odličan 5 (pet) na oba polugodišta, kao i opštu-zaključnu ocjenu odličan 5 (pet) na kraju školske 20XX/XX godine;
- da je konstatovano, da kvalitet obrazovno-vaspitnog rada nastavnice nije u nadležnosti prosvjetne inspekcije, te da je po preporukama Zavoda za školstvo, a u skladu sa svojim nadležnostima, direktor izvršio hospitaciju;
- da je prosvjetna inspekcija vršeći inspekcijski nadzor konstatovala na osnovu činjeničnog stanja i citiranih zakonskih odredbi da nema osnova za preduzimanje upravnih mjera i radnji iz domena njihove nadležnosti, i da je škola, na osnovu Izvještaja o utvrđivanju kvaliteta obrazovno vaspitnog rada iz nastavnog predmeta hemija koji predaje nastavnica X X, donijela Akcioni plan u septembru školske 20XX/XX. godine, te da po istom u kontinuitetu postupa;
- da je Zavod za školstvo preduzeo u okviru svojih nadležnosti odgovarajuće aktivnosti u odnosu na JU OŠ "X X" i da je tim nadzornika izvršio praćenje realizacije Plana obezbjeđivanja i unaprjeđenja kvaliteta rada na osnovu Izvještaja o djelimičnoj eksternoj evaluaciji ustanove realizovanog u periodu od X. do X.juna 20XX.godine i dao za određene odjeljke preporuke;
- da je u odjeljku realizacija navedeno da je škola uradila izvještaj o realizaciji plana za prvo polugodište XX/XX, za kada je i predviđena realizacija aktivnosti i da su u izvještaju navedene sve aktivnosti koje je škola preduzela;
- da su realizovane hospitacije kod nastavnice po utvrđenim protokolima, da je obavljen razgovor sa nastavnicom, uz analizu časa i davanje smjernica za dalji rad, da je nastavnici pružena podrška i praćeno je vođenje pedagoške dokumentacije (pripreme za nastavu, odjeljenske knjige, evidencija postignuća, sveska aktiva, Meis), da su unaprijeđeni uslovi za realizaciju nastave hemije i da je donacijom kabinet opremljen priborom i supstancama za izvođenje eksperimenata, ali da je neophodan dalji kontinuirani rad kako bi realizacija plana bila vidljiva, mjerljiva i održiva u samom procesu nastave;
- da je u Izvještaju o realizaciji plana unaprjeđenja od X.X.20XX.godine u dijelu zaključak o realizaciji plana unaprjeđenja konstatovano navedeno **"iako je uz podršku stručne službe, pomoćnica direktora i direktora, postignut određeni napredak u smislu vođenja pedagoške dokumentacije, nije ostvareno unaprjeđenje u oblasti same realizacije nastave hemije i procesa ocjenjivanja, pa se zaključuje da ukupni kvalitet nastave još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou"**.

IV RELEVANTNI PROPISI

7. Ustav Crne Gore propisuje da:

Crna Gora jemči i štiti prava i slobode. Prava i slobode su nepovredivi.

Svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih. (Član 6)

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. (Član 8)

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda. (Član 19)

Dijete uživa prava i slobode primjereno njegovom uzrastu i zrelosti.

Djetetu se jemči posebna zaštita od psihičkog, fizičkog, ekonomskog i svakog drugog iskorišćavanja ili zloupotrebe. (Član 74)

8. Konvencijom o pravima djeteta UN-a propisano je:

U svim akcijama u vezi s djecom, bez obzira da li ih poduzimaju javne ili privatne društvene dobrotvorne institucije, sudovi, upravne vlasti ili zakonska tijela, najbolji interesi djeteta biće od prvenstvenog značaja.

Države-potpisnice uzimaju na sebe da osiguraju djetetu zaštitu i brigu koja je potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, zakonskih staratelja ili drugih pojedinaca zakonski odgovornih za njega, i da bi se ovo postiglo, preduzeće sve zakonske i upravne mjere. (Član 3. stav 1 i 2)

Države-potpisnice će osigurati da se institucije, službe i ustanove odgovorne za brigu o djeci i njihovu zaštitu pridržavaju standarda uspostavljenih od odgovarajućih vlasti, naročito u pogledu sigurnosti, zdravlja, u broju i prikladnosti njihovog osoblja kao i odgovarajućeg nadzora nad njima. (čl. 3)

Države-potpisnice se slažu da se obrazovanje djeteta usmjeri ka:

(a) Razvoju dječije ličnosti, talenta i mentalnih i fizičkih sposobnosti do njihovih punih mogućnosti;

(d) Pripremi djeteta za odgovoran život u slobodnom društvu, u duhu razumijevanja, mira, tolerancije, jednakosti. (Čl. 29 stav 1 tačka 1 i 4)

Strane ugovornice priznaju pravo na obrazovanje i u cilju postepenog postizanja ovog prava, a na osnovu jednakih mogućnosti, posebno će: a) učiniti osnovno obrazovanje obaveznim i besplatnim za sve; b) podsticati razvoj različitih oblika srednjeg obrazovanja, uključujući opšte i stručno obrazovanje, koje bi bilo na raspolaganju i dostupno svakom djetetu i preduzimati pogodne mjere kao što su uvođenje besplatnog obrazovanja i pružanje finansijske pomoći kad je to potrebno; c) omogućiti, svim odgovarajućim sredstvima, da više obrazovanje bude dostupno svima u skladu sa sposobnostima; d) omogućiti da obrazovne i stručne informacije i savjeti budu dostupni svoj djeci; e) preduzimati mjere za obezbjeđenje redovnog pohađanja škole i smanjenje stope napuštanja škole.

Strane ugovornice će preduzimati potrebne mjere da se disciplina u školi sprovodi na način primjeren ljudskom dostojanstvu djeteta i u skladu s ovom Konvencijom.

Strane ugovornice će pokretati i podsticati međunarodnu saradnju po pitanjima obrazovanja, posebno u cilju doprinošenja iskorjenjivanju neznanja i nepismenosti u svijetu i olakšavanja pristupa naučnim i tehničkim saznanjima i modernim nastavnim metodima. U tom smislu, posebno će se voditi računa o potrebama zemalja u razvoju. (Član 28)

Strane ugovornice se slažu da obrazovanje djeteta bude usmjereno na: a) razvoj djetetove ličnosti, talenta i mentalnih i fizičkih sposobnosti do njihovih krajnjih mogućnosti; b) razvoj poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda i principa utvrđenih Poveljom Ujedinjenih nacija; c) razvoj poštovanja djetetovih roditelja, njegovog/njenog kulturnog identiteta, jezika i vrijednosti, nacionalnih vrijednosti zemlje u kojoj dijete živi, zemlje iz koje potiče i civilizacije različite od njegove/njene sopstvene; d) pripremanje djeteta za odgovoran život u slobodnom društvu, u duhu razumijevanja, mira, tolerancije, jednakosti polova, prijateljstva među narodima, etničkim, nacionalnim i vjerskim grupama i s licima domorodačkog porijekla; e) razvoj poštovanja prema prirodnoj okolini.

Nijedan dio ovog člana ili člana 28 neće biti tumačen tako da ograničava slobodu pojedinaca ili tijela da ustanove obrazovne ustanove ili upravljaju obrazovnim ustanovama, uvijek u skladu s poštovanjem principa utvrđenih u stavu 1 ovog člana i zahtjevima da će obrazovanje koje se pruža u takvim ustanovama odgovarati minimalnim standardima koje država propisuje. Član 29

9. Zakon o prosvjetnoj inspekciji ("Sl. list RCG", br. 80/2004) propisuje:

Inspeksijski nadzor u pogledu pridržavanja zakona, drugih propisa i opštih akata u ustanovama iz oblasti: predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja, visokog obrazovanja i nauke, vaspitanja i obrazovanja lica sa posebnim potrebama, obrazovanja odraslih i učeničkog i studentskog standarda (u daljem tekstu: ustanova), vrši ministarstvo nadležno za poslove prosvjete i nauke. (Član 1)

Inspeksijski nadzor iz člana 1 ovog zakona neposredno vrše prosvjetni inspektori (u daljem tekstu: inspektor). (Član 2)

Inspektor ima obavezu i ovlašćenje da vrši nadzor u odnosu na:

1) organizaciju obrazovno-vaspitnog rada u ustanovi (organizovanje nastave po odjeljenjima, odnosno grupama; sedmični broj časova nastave; raspored nastavnika po predmetima, odnosno po oblastima; broj učenika u odjeljenju, odnosno djece u grupi; ostvarivanje obrazovno-vaspitnog rada u skladu sa obrazovnim programom i školskim kalendarom; radno vrijeme nastavnika i saradnika; ostvarivanje obaveznog osnovnog obrazovanja i dr.);

2) osnivanje, upis u Centralni registar Privrednog suda, početak rada, statusne promjene, organizovanje područne ustanove, odnosno vaspitne jedinice, kao i kontrolu sprovođenja postupka zabrane i prestanka rada ustanove;

3) upotrebu udžbenika i drugih nastavnih sredstava, osim u ustanovama visokog obrazovanja;

4) upis, prava i obaveze djece, učenika i polaznika obrazovanja;

5) upis, prava i obaveze, prestanak statusa studenta i isključenje studenata;

6) način ocjenjivanja i napredovanja učenika i studenata u skladu sa zakonom, drugim propisom i obrazovnim programom;

7) primjenu pohvala, nagrada i vaspitnih mjera prema učenicima i studentima;

8) način obavljanja pripravnčkog staža i postupak polaganja stručnog ispita;

9) primjenu propisa o usavršavanju i napredovanju nastavnika;

10) primjenu propisa o izboru u akademska i naučna zvanja;

11) rad stručnih organa, organa upravljanja i rukovođenja ustanove, osim u ustanovi visokog obrazovanja;

12) vođenje propisane evidencije i dokumentacije i izdavanje javnih isprava u ustanovi;

13) primjenu normativa i standarda, u skladu sa zakonom;

14) način obrazovanja savjeta roditelja i zajednice učenika u ustanovi;

15) način organizovanja učeničke zadruge;

16) obavljanje obrazovno-vaspitne djelatnosti na osnovu koncesije;

17) pripremu učenika kao osnovne ili dopunske djelatnosti nastavnika;

- 18) postupak donošenja i primjene opštih akata ustanove;
- 19) naplatu naknada, školarina i drugih naknada koje plaćaju djeca, učenici, polaznici obrazovanja i studenti;
- 20) druge poslove utvrđene zakonom. (Član 3)

Kada se u postupku inspekcijskog nadzora ocijeni da je povrijeđen zakon ili drugi propis ili da se ne poštuju propisani standardi ili normativi, pored upravnih mjera i radnji propisanih Zakonom o inspekcijskom nadzoru, inspektor je obavezan da:

- 1) privremeno zabrani obavljanje obrazovno-vaspitnog rada nastavniku koji ne ispunjava propisane uslove u pogledu profila stručne spreme, kao i nastavniku koji učini povredu radne obaveze za koju je Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju propisanX Xjera prestanka radnog odnosa;
- 2) predloži za razrješenje direktora ustanove u slučajevima utvrđenim Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju;
- 3) obustavi i poništi upis djece, učenika, polaznika obrazovanja i studenata koji nije obavljen u skladu sa zakonom i drugim propisom;
- 4) obustavi polaganje ispita koji se ne obavljaju u skladu sa zakonom i drugim propisom i naredi nadležnom organu ustanove da poništi ispite i javne isprave izdate na osnovu tih ispita;
- 5) naredi otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u postupku napredovanja nastavnika, odnosno izbora u akademsko zvanje;
- 6) naredi ustanovi obrazovanje ocjene po nalazu komisije za provjeru znanja učenika, u skladu sa zakonom;
- 7) naredi otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u postupku utvrđivanja ocjena i uspjeha učenika, u skladu sa zakonom;
- 8) naredi ustanovi produžetak nastavne godine, u skladu sa zakonom;
- 9) naredi ustanovi da, u slučajevima propisanim zakonom, organizuje pripremanje učenika za polaganje razrednih ispita. (Član 4)

10. Zakon o inspekcijskom nadzoru Crne Gore ("Službeni list RCG" broj 39/03, 76/09 i "Službeni list Republike Crne Gore" broj 57/11, 18/14, 11/15, 52/16) propisuje:

Ovim zakonom uređuju se načela inspekcijskog nadzora, način i postupak vršenja inspekcijskog nadzora, obaveze i ovlašćenja inspektora i druga pitanja od značaja za vršenje inspekcijskog nadzora. (Član 1)

Inspekcijski nadzor vrši se u oblastima određenim zakonom kod fizičkih lica, nevladinih organizacija, privrednih društava i drugih oblika obavljanja privrednih djelatnosti, javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica, državnih organa i službi, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave i službi opštine, Glavnog grada, Prijestonice i drugih oblika lokalne samouprave (u daljem tekstu: subjekat nadzora).

Inspekcijski nadzor se vrši u pogledu pridržavanja zakona, drugih propisa i opštih akata, kao i preduzimanja upravnih i drugih mjera i radnji u cilju da se utvrđene nepravilnosti otklone i obezbijedi pravilna primjena propisa. (Član 3)

U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor ima ovlašćenja da:

- 1) pregleda: objekte i prostorije, zemljište, opremu i uređaje, sredstva rada i druge predmete, proizvode koji se stavljaju u promet, robu u prometu, vršenje prometa robe i pružanje usluga, poslovne knjige, evidencije i registre, ugovore, javne isprave i drugu poslovnu dokumentaciju;
- 2) utvrđuje identitet subjekta nadzora i drugih lica;
- 3) uzima izjave od subjekta nadzora i drugih lica;
- 4) uzima uzorke koji su potrebni za utvrđivanje činjeničnog stanja;
- 5) naredi preduzimanje odgovarajućih mjera i radnji radi obezbjeđenja vršenja nadzora;
- 6) privremeno oduzme dokumentaciju, predmete i druge stvari koje su neophodne radi utvrđivanja činjeničnog stanja;
- 7) zabrani vršenje određenih radnji;
- 8) obezbijedi izvršenje naloženih mjera;
- 9) preduzima i druge propisane mjere kojima se obezbjeđuje vršenje inspekcijskog nadzora. (Član 14)

Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora:

- 1) ukaže na utvrđene nepravilnosti i odredi rok za njihovo otklanjanje;
- 2) naredi preduzimanje odgovarajućih mjera i radnji u roku koji odredi;
- 3) privremeno zabrani vršenje djelatnosti i drugih radnji;
- 4) privremeno oduzme predmete ili sredstva kojima je učinjeno neko kažnjivo djelo, do okončanja tog postupka;
- 5) izriče novčane kazne, u skladu sa zakonom i drugim propisom;
- 6) izda prekršajni nalog;
- 7) podnese krivičnu ili drugu odgovarajuću prijavu;
- 8) vrši druga ovlašćenja i obaveze u skladu sa propisima.

Ovlašćeni inspektor može podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. (Član 15)

Kad se u postupku inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis ili da se ne poštuju propisani standardi ili normativi, inspektor je obavezan da preduzme upravne mjere i radnje utvrđene posebnim propisom kojim je uređena oblast u kojoj se vrši inspekcijski nadzor, a naročito:

- 1) naredi otvaranje, odnosno zatvaranje objekta ili prostorije;
- 2) naredi obustavu gradnje, odnosno izvođenje radova;
- 3) naredi rušenje, uklanjanje bespravno započetog ili podignutog objekta i uklanjanje stvari sa određenog prostora;
- 4) naredi povlačenje robe iz prometa, odnosno stavljanje robe u promet;
- 5) naredi oduzimanje ili uništenje stvari, roba i drugih proizvoda, kao i životinja;
- 6) zabrani korišćenje prostora, sredstava rada, opreme, pogona, uređaja, poslovnih i drugih objekata, prevoznih i drugih sredstava;
- 7) zabrani raspolaganje novčanim sredstvima sa poslovnog računa;
- 8) zabrani proizvodnju, upotrebu ili promet robe ili pružanje usluga;
- 9) zabrani kretanje lica na određenom prostoru, kada postoji opasnost ugrožavanja života i zdravlja fizičkih lica;
- 10) zabrani vršenje bilo koje radnje kojom se ugrožava životna sredina, imovina, ili se dovodi u opasnost život ili zdravlje fizičkih lica;
- 11) do odluke nadležnog organa, oduzme predmete, opremu, sredstva rada i druga sredstva kojima je učinjeno neko kažnjivo djelo;
- 12) oduzme ostvarenu imovinsku korist, do odluke nadležnog organa;
- 13) naredi i preduzimanje drugih mjera kojima se obezbjeđuje otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u skladu sa posebnim propisima.

Mjere i radnje iz stava 1. ovog člana traju dok se ne otklone nepravilnosti, odnosno dok traju okolnosti zbog kojih su izrečene.

Inspektor može preduzeti, istovremeno, i više upravnih mjera ili radnji kada to nalaže javni interes ili svrha i cilj nadzora. (Član 16)

11. Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju ("Službeni list RCG", br. 64/02, 49/07 i "Službeni list CG", br. 45/10, 40/11 - drugi zakon, 39/13, 47/17, 59/21, 3/23 i 51/25) propisuje:

Osnovno obrazovanje i vaspitanje, kao dio jedinstvenog obrazovnog sistema, ostvaruje se na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom. Član 1

Ciljevi osnovnog obrazovanja i vaspitanja su:

- 1) obezbjeđivanje osnovnog obrazovanja svim građanima;
- 2) razvoj kreativnih ličnosti;
- 3) postizanje međunarodno uporedivih standarda znanja i sticanja znanja za nastavak školovanja;
- 4) razvijanje kritičkog mišljenja, samostalnosti i zainteresovanosti za nova znanja;
- 5) osposobljavanje za samostalno rasuđivanje i učešće u društvenom životu;
- 6) sticanje opštih znanja koja omogućavaju samostalnu, efikasnu i kreativnu primjenu u praksi;
- 7) omogućavanje razvoja ličnosti učenika, u skladu sa njegovim sposobnostima i zakonitostima razvoja;
- 8) vaspitavanje za poštovanje nacionalnih vrijednosti istorije i kulture, kao i za uvažavanje kulturnih i ostalih osobenosti drugih naroda;
- 9) vaspitavanje za međusobnu toleranciju, poštovanje različitosti, saradnju sa drugima, poštovanje prava čovjeka i osnovnih sloboda, a time i razvijanje sposobnosti za život u demokratskom društvu;
- 10) usvajanje znanja o osnovnim zakonitostima razvoja prirode i društva i očuvanja zdravlja;
- 11) razvijanje demokratskih stavova, tolerancije i kooperacije (u školi i izvan nje) i poštovanja prava drugih;
- 12) formiranje i podsticanje zdravog načina života i odgovornog odnosa prema životnoj sredini.
- 13) razvijanje radnih sposobnosti učenika: marljivost, strpljenje, red, rad i disciplina;
- 14) razvijanje profesionalne orijentacije kod učenika;
- 15) razvijanje bazičnih kompetencija učenika, kao i kompetencije učenja;
- 16) razvijanje prirodno-matematičke i digitalne pismenosti;
- 17) razvijanje društvenih i građanskih kompetencija, kao i kulturološke senzibilizacije;
- 18) podsticanje, razumijevanje, solidarnost i uvažavanje različitosti;
- 19) razvijanje socijalnih i emocionalnih vrijednosti i vještina.

Ciljevi osnovnog obrazovanja i vaspitanja ostvaruju se prema obrazovnom programu. Član 2

Osnovno obrazovanje i vaspitanje dostupno je svim licima i ne može biti neposredno ili posredno ograničeno po osnovu: pola, rase, boje kože, jezika, vjere, bračnog stanja, političkog ili drugog ubjeđenja, nacionalnog, etničkog ili drugog porijekla, imovinskog stanja, invalidnosti, ili po drugom sličnom osnovu, položaju ili okolnosti, u skladu sa posebnim zakonom. Član 2a

Obrazovanje nadarenih učenika izvodi se u skladu sa ovim zakonom, tako da im škola prilagodi metode i oblike rada i da im omogući uključivanje u dodatnu nastavu i druge oblike individualne i grupne pomoći, u skladu sa posebnim programom. Član 10

Na časovima odjeljske zajednice učenici, zajedno sa odjeljskim starješinom, realizuju pojedine programe i aktivnosti i raspravljaju o pitanjima koja su od interesa za učenike i školu. Član 20

12. Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju ("Službenom listu RCG", br. 64/2002, 31/20XX, 49/2007, 4/2008 - drugi zakon, 21/2009 - drugi zakon, 45/2010, 40/2011 - drugi zakon, 45/2011, 36/2013 - Odluka US CG, 39/2013, 44/2013, 47/2017, 59/2021, 76/2021 - ispravka, 146/2021, 3/2023, 84/2024 i 89/2025) propisuje:

Ovim zakonom uređuju se organizacija i uslovi za obavljanje obrazovnog i vaspitnog rada u oblastima: predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja, vaspitanja i obrazovanja lica sa posebnim obrazovnim potrebama i obrazovanja odraslih. (Član 1)

Obrazovanje i vaspitanje ima za cilj da:

- 1) obezbijedi mogućnost za svestrani razvoj pojedinca, bez obzira na pol, životno doba, invaliditet, socijalno i kulturno porijeklo, nacionalnu i vjersku pripadnost i tjelesnu i psihičku konstituciju;
- 2) zadovolji potrebe, interesovanja, želje i ambicije pojedinca za cjeloživotnim učenjem;
- 3) omogući postizanje međunarodno uporedivog nivoa znanja, vještina i kompetencija;
- 4) razvija svijest, potrebu i sposobnost za očuvanje i unapređenje ljudskih prava, pravne države, prirodne i društvene sredine, multietičnosti i različitosti;
- 5) razvija svijest o državnoj pripadnosti Crnoj Gori i njenoj kulturi, tradiciji i istoriji;
- 6) omogući pojedincu, u skladu sa sopstvenim mogućnostima, uključivanje i participaciju na svim nivoima rada i djelovanja;
- 7) razvija svijest o nacionalnoj pripadnosti, kulturi, istoriji i tradiciji;
- 8) doprinosi ostvarivanju strateških ciljeva Crne Gore. (Član 2)

Obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se u predškolskoj ustanovi, školi, obrazovnom centru, resursnom centru, kod organizatora za obrazovanje odraslih i u domu učenika (u daljem tekstu: ustanova), u skladu sa ovim zakonom, a na način i pod uslovima propisanim posebnim zakonom.

Ustanova iz stava 1 ovog člana osniva se kao javna ustanova ili privatna ustanova. (Član 3)

U ustanovi nije dozvoljeno: fizičko, psihičko i socijalno nasilje; zlostavljanje i zanemarivanje djece i učenika; fizičko kažnjavanje i vrijeđanje ličnosti, kao i seksualna zloupotreba djece i učenika ili zaposlenih.

U ustanovi je zabranjen svaki oblik nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja iz stava 1 ovog člana od strane djeteta, odnosno učenika, njegovog roditelja ili drugog lica, kao i nastavnika i drugog zaposlenog u ustanovi nad djetetom, odnosno učenikom, nastavnikom i drugim zaposlenim u ustanovi.

Protiv lica koja vrše nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje iz stava 1 ovog člana ustanova pokreće odgovarajući postupak, u skladu sa zakonom.

U ustanovi je zabranjen svaki oblik diskriminacije u skladu sa zakonom.

Ustanova je dužna da sprovodi preventivne aktivnosti radi zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja iz stava 1 ovog člana.

Sadržaj i način sprovođenja preventivnih aktivnosti iz stava 5 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete (u daljem tekstu: Ministarstvo). (Član 9a)

U postupku rješavanja konflikata X među djecom, učenicima, roditeljima, usvojiocima ili starateljima (u daljem tekstu: roditelj) i zaposlenim u ustanovi mogu se angažovati medijatori, u skladu sa zakonom. (Član 9b)

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona vrši Ministarstvo, u skladu sa zakonom.

Inspekcijски nadzor nad radom ustanova vrši nadležna prosvjetna inspekcija. (Član 16)

Ustanovom rukovodi direktor.

Direktor ustanove je i pedagoški rukovodilac. (Član 77)

Direktor ustanove:

- 1) planira, organizuje i rukovodi radom ustanove;
- 2) organizuje racionalno i efikasno izvođenje obrazovnog programa;
- 3) obezbjeđuje jednakost učenika u ostvarivanju prava na obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa njihovim sposobnostima;
- 4) priprema predlog godišnjeg plana rada i odgovoran je za njegovo sprovođenje;
- 5) rukovodi radom nastavničkog, odnosno stručnog vijeća;
- 6) vrši izbor nastavnika, stručnih saradnika i drugih zaposlenih u ustanovi;
- 7) predlaže akt o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- 8) vrši pedagoško- instruktivni rad;
- 9) odlučuje o pravima i obavezama zaposlenih, u skladu sa zakonom;

- 10) podstiče stručno obrazovanje i usavršavanje nastavnika i predlaže njihovo napredovanje;
- 11) donosi plan unapređenja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanove;
- 12) zastupa i predstavlja ustanovu i odgovoran je za zakonitost rada ustanove;
- 13) sarađuje sa roditeljima i sredinom;
- 14) obrazuje komisije za provjeru znanja učenika u toku trajanja nastave, na zahtjev učenika, roditelja ili staratelja;
- 15) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove. (Član 82)

Nastavničko, odnosno stručno vijeće ustanove:

- 1) bira predstavnike zaposlenih u školski, odnosno upravni odbor;
- 2) utvrđuje zaključnu konačnu ocjenu na kraju nastavne godine, u skladu sa zakonom;
- 3) razmatra i donosi odluke o stručnim pitanjima obrazovno-vaspitnog rada;
- 4) predlaže uvođenje nestandardnih programa i aktivnosti;
- 5) daje mišljenje o godišnjem planu rada ustanove;
- 5a) donosi program organizacije ekskurzije učenika;
- 6) daje mišljenje o osavremenjivanju obrazovno-vaspitnog rada;
- 7) daje mišljenje o oblicima stručnog usavršavanja nastavnika i njihovom napredovanju;
- 8) odlučuje o vaspitnim mjerama iz svoje nadležnosti;
- 9) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove. (Član 89)

Odjeljenjsko vijeće razmatra obrazovno-vaspitni rad u odjeljenju, utvrđuje raspored rada sa nadarenim učenicima i učenicima koji teže napreduju, utvrđuje zaključne ocjene na kraju klasifikacionih perioda, odlučuje o vaspitnim mjerama i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove. (Član 90)

Stručni aktiv razmatra obrazovno-vaspitni rad po predmetima, odnosno vaspitnim grupama, daje predloge za poboljšanje obrazovno-vaspitnog rada, razmatra primjedbe roditelja i obavlja druge poslove, u skladu sa statutom i godišnjim planom rada ustanove. (Član 91)

Odjeljenjski starješina analizira vaspitne i nastavne rezultate odjeljenja, brine se o rješavanju vaspitnih i nastavnih problema pojedinih učenika, sarađuje sa roditeljima, izriče opomene i predlaže ostale vaspitne mjere, obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom.

Odjeljenjski starješina je dužan da obavijesti učenika o ocjeni utvrđenoj od strane odjeljenjskog vijeća u roku od 24 časa od utvrđivanja ocjene.

Odjeljenjskog starješinu određuje nastavničko vijeće, na predlog direktora. (Član 92)

Škola obezbjeđuje učeniku sljedeća prava:

- 1) da na početku školske godine dobije uputstvo koje sadrži prava i obaveze učenika;
- 2) na kvalitetan obrazovno-vaspitni rad (nastavu);
- 3) da iskaže mišljenje o radu nastavnika;
- 4) da traži komisijsku provjeru svoga znanja u toku trajanja nastave;
- 5) da podnosi prigovor na ocjenu na kraju klasifikacionog perioda, nastavne godine ili na ispit;
- 5a) da učestvuje na takmičenju iz nastavnih predmeta, odnosno oblasti i vještina;
- 5b) da učestvuje na takmičenju iz vještina u stručnom obrazovanju;
- 6) da učestvuje u izradi uputstva koje sadrži njegova prava i obaveze;
- 7) na blagovremenu i potpunu informaciju o svojim pravima i obavezama;
- 8) na zaštitu od svih vrsta nasilja u školi, diskriminacije, zlostavljanja i zanemarivanja;
- 9) na odsustvovanje iz škole, uz najavu roditelja, odnosno staratelja, u trajanju od pet radnih dana u toku nastavne godine;
- 10) na učestvovanje u oblikovanju sadržaja stručnih ekskurzija i drugih oblika vaspitno-obrazovnog rada;
- 10a) na podršku i pomoć prilikom savladavanja obrazovnog programa, a naročito u otklanjanju jezičkih, kulturoloških, psiholoških, socijalnih i drugih barijera;
- 11) druga prava utvrđena statutom ustanove.

Škola je dužna da u postupku samoevaluacije vrši anonimno anketiranje učenika u svim razredima, osim učenika prvog ciklusa osnovne škole, najmanje jednom godišnje o obrazovnim programima, radu nastavnika i uslovima rada. Direktor škole je dužan da upozna nastavničko vijeće sa rezultatima anketiranja iz stava 2 ovog člana.

Anketu iz stava 2 ovog člana za sve ustanove priprema Zavod za školstvo odnosno Centar.

Predstavnici ueničkog parlamenta imaju pravo da učestvuju u radu stručnih organa škole kad se raspravlja o pitanjima koja su od interesa za učenike (uenički standard, slobodne aktivnosti i slično). (Član 97)

Učenik, odnosno njegov roditelj ima pravo na prigovor zbog zaključne ocjene na kraju polugodišta, nastavne, odnosno školske godine iz nastavnog predmeta ili vladanja, kao i na ocjenu dobijenu na popravnom, razrednom ili godišnjem ispitu.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću u roku od dva dana od dana prijema svjedočanstva, odnosno obavještenja o postignutom uspjehu.

Po prigovoru na ocjenu nastavničko vijeće, u roku od tri dana od dana prijema prigovora, obrazuje tročlanu komisiju koja će utvrditi da li je ocjena izvedena suprotno propisima, odnosno pregledati i ponovo ocijeniti pismeni ili drugi rad, ili ispitati učenika u skladu sa zahtjevom istaknutim u prigovoru.

Izuzetno od stava 3 ovog člana u slučaju kad se prigovor podnosi na ocjenu dobijenu na popravnom, razrednom ili godišnjem ispitu, nastavničko vijeće u roku od tri dana od dana prijema prigovora obrazuje komisiju koja utvrđuje osnovanost prigovora.

Ako komisija iz stava 4 ovog člana utvrdi da je prigovor osnovan postupak provjere znanja sprovodi se u skladu sa st. 6 do 9 ovog člana.

Prigovorom, na popravnom, razrednom ili godišnjem završnom ispitu, može se tražiti izuzeće predmetnog nastavnika iz komisije ako se utvrdi da je prigovor osnovan.

U komisiji iz stava 3 ovog člana mora biti najmanje jedan član koji nije zaposlen u toj ustanovi.

Ocjena komisije je konačna.

Protiv konačne ocjene komisije ne može se voditi upravni spor. (Član 97a)

Učenik ima dužnost da:

- 1) redovno, marljivo i savjesno radi na usvajanju znanja i sticanju opšte kulture;
- 2) se pridržava školskih propisa, savjeta, uputstava i odluka nastavnika, direktora i organa škole;
- 3) uredno pohađa nastavu;
- 4) blagovremeno pravda izostanke;
- 5) za vrijeme časa ne ometa izvođenje nastave i rad u odjeljenju;
- 6) za vrijeme trajanja časa ne napušta čas, bez prethodno dobijenog odobrenja nastavnika;
- 7) se prema nastavnicima ophodi pristojno;
- 8) poštuje različitost, kulturno, nacionalno i jezičko nasljeđe drugih učenika i njeguje drugarske i humane odnose;
- 9) čuva imovinu škole;
- 10) njeguje čistoću i estetski izgled školskih prostorija;
- 11) učestvuje u dežurstvima škole;
- 12) poštuje pravila školskog, odnosno kućnog reda;
- 13) druge dužnosti utvrđene statutom ustanove. (Član 98)

Učenik, odnosno roditelj odgovoran je za štetu koju učenik učini u ustanovi.

Postupak utvrđivanja odgovornosti učenika i način nadoknade štete bliže se uređuju statutom ustanove. (Član 98a)

Roditelj:

- 1) ima pravo da bude redovno obaviješten o postignućima djeteta, odnosno učenika;
- 2) odgovoran je za redovno pohađanje nastave učenika;
- 3) dužan je da, na poziv ustanove, aktivno učestvuje u svim oblicima obrazovno-vaspitnog rada, a posebno u realizaciji plana pojačanog vaspitnog rada;
- 4) obavezan je da poštuje pravila o radu ustanove (kućni red i dr.), a naročito u pogledu zabrane bilo kog oblika verbalnog i fizičkog nasilja u ustanovi.

Ako roditelj učestalo zanemaruje obaveze iz stava 1 tač. 2, 3 i 4 ovog člana, ustanova je dužna da o tome obavijesti Ministarstvo, nadležni organ, odnosno nadležnu ustanovu socijalne i dječje zaštite. (Član 98b)

Nastavnici imaju profesionalnu slobodu u načinu organizovanja nastave, primjeni nastavnih metoda, u izboru oblika rada sa učenicima, kao i u izboru zadataka koje postavljaju učenicima u okviru utvrđenog obrazovnog programa. (Član 99)

Direktor ustanove, uz mišljenje nastavničkog, odnosno stručnog vijeća ustanove, podnosi Zavodu za školstvo, odnosno Centru zahtjev za utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada nastavnika ako:

- 1) komisija za provjeru znanja učenika u toku nastavne godine utvrdi da je nastavnik u toku trajanja nastave u jednoj školskoj godini dva puta neobjektivno ocijenio učenika ili nije ocijenio učenika na propisan način;
- 2) je po prigovoru najmanje dva učenika na zaključnu ocjenu na kraju polugodišta, nastavne, odnosno školske godine, komisija utvrdila da je učenik neobjektivno ocijenjen; ili
- 3) ako nastavnik u toku polugodišta ne ostvari kvalitet nastave u skladu sa propisanim standardima.

Zavod za školstvo, odnosno Centar sprovodi procjenu rada nastavnika za kojeg se traži procjena kvaliteta obrazovno- vaspitnog rada.

Ako se u postupku iz stava 2 ovog člana utvrdi da nastavnik ne zadovoljava, upućuje se na pohađanje dodatnih programa stručnog usavršavanja, u skladu sa preporukama Zavoda za školstvo, odnosno Centra. Ponovna provjera kvaliteta obrazovno- vaspitnog rada nastavnika vrši se nakon godinu dana.

Ako se na ponovnoj provjeri utvrdi da nastavnik ne zadovoljava, ne može da izvodi nastavu, a prava iz radnog odnosa ostvaruje kao zaposleni za čijim radom je prestala potreba. (Član 111a)

13. Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG” br. 42/11 i 32/14) propisano je:

Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzimX Xjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja (u daljem tekstu: organi), kao i mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije. (Član 2)

Zaštitnik/ca je ovlašten/a da postupa po pritužbama koje se odnose na rad sudova u slučaju odugovlačenja postupka, zloupotrebe procesnih ovlaštenja ili neizvršavanja sudskih odluka. (Član 17)

Zaštitnik/ca nije ovlašten/a dX Xijenja, ukida ili poništava akte organa.

Zaštitnik/ca ne može da zastupa stranke u postupku, niti da u njihovo ime ulaže pravna sredstva, osim u slučaju iz člana 27 stav 2 ovog zakona. (Član 22)

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje. (Član 41)

Starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji rad se preporuka odnosi obavezan je da, u ostavljenom roku, dostavi izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke.

Ukoliko starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom ne postupi po preporuci u određenom roku, Zaštitnik/cX Xože upoznati neposredno viši organ, podnijeti poseban izvještaj ili obavijestiti javnost. (Član42)

O rezultatima ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca obavještava podnosioca/teljku pritužbe dostavljanjem mišljenja. (Član 43)

V ZAKLJUČNA OCJENA

14. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda nakon sprovedenog ispitnog postupka i dobijene dokumentacije zapaža da je došlo do povrede prava učenika na kvalitetno obrazovanje iz nastavnog predmeta hemija u JU OŠ “X X”.

15. Naime Zaštitnik zapaža da su nadležni iz JU OŠ “X X” X, Prosvjetna inspekcija i Zavod za školstvo preduzimali mjere i radnje iz svoje nadležnosti, da je postignut određeni napredak kod nastavnice hemije čiji rad je ocjenjivan u smislu vođenja pedagoške dokumentacije, ali da po ocjeni Zavoda za školstvo nije ostvareno unaprijeđenje u oblasti same realizacije nastave hemije i procesa ocjenjivanja, pa je zaključeno da ukupni kvalitet nastave još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou.

16. Zaštitnik iz dostavljenje dokumentacije zapaža da su nadležni organi JU OŠ „X X” X, Prosvjetna inspekcija preduzimali mjere i radnje iz svoje nadležnosti na način što je direktor škole bio upoznat sa pritužbama koje se odnose na nastavnicu hemije X X od strane bivšeg učenika X X; da je tim povodom obavljen razgovor sa učenikom, ocem učenika, nastavnicom X i odjeljenjskim starješinom; da je prosvjetna inspekcija izvršila inspekcijski nadzor po službenoj dužnosti na osnovu inicijative koja je u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, odsjek za prosvjetnu inspekciju, dobila od strane bivšeg učenika X X; da učenik X X iz nastavnog predmeta hemija, ima zaključenu ocjenu odličan 5 (pet) na oba polugodišta, kao i opštu-zaključnu ocjenu odličan 5 (pet) na kraju školske 20XX/XX godine; da je po preporukama Zavoda za školstvo, a u skladu sa svojim nadležnostima, direktor izvršio hospitaciju; da je prosvjetna inspekcija vršeći inspekcijski nadzor konstatovala na osnovu činjeničnog stanja i citiranih zakonskih odredbi da nema osnova za preduzimanje upravnih mjera i radnji iz domena njihove nadležnosti, i da je škola, na osnovu Izvještaja o utvrđivanju kvaliteta obrazovno vaspitnog rada iz nastavnog predmeta hemija koji predaje nastavnica X X, donijela Akcioni plan u septembru školske 20XX/XX. godine, te da po istom u kontinuitetu postupa; da je Zavod za školstvo preduzeo u okviru svojih nadležnosti odgovarajuće aktivnosti u odnosu na JU OŠ “X X” i da je tim nadzornika izvršio praćenje realizacije Plana obezbjeđivanja i unaprjeđenja kvaliteta rada na osnovu Izvještaja o djelimičnoj eksternoj evaluaciji ustanove realizovanog u periodu od X. do X.juna 20XX.godine i dao za određene preporuke; da je u odjeljku realizacija navedeno da je škola uradila izvještaj o realizaciji plana za prvo polugodište XX/XX, za kada je i predviđena realizacija aktivnosti i da su u izvještaju navedene sve aktivnosti koje je škola preduzela; da su realizovane hospitacije kod nastavnice po utvrđenim protokolima, da je obavljen razgovor sa nastavnicom, uz analizu časa i davanje smjernica za dalji rad, da je nastavnici pružena podrška i praćeno je vođenje pedagoške dokumentacije (pripreme za nastavu, odjeljene knjige, evidencija postignuća, sveska aktiva, Meis), da su unaprijeđeni uslovi za realizaciju nastave hemije i da je donacijom kabinet opremljen priborom i supstancama za

izvođenje eksperimenata, ali da je neophodan dalji kontinuirani rad kako bi realizacija plana bila vidljiva, mjerljiva i održiva u samom procesu nastave; da je u zaključku o realizaciji plana unaprjeđenja navedeno da iako je uz podršku stručne službe, pomoćnica direktora i direktora, postignut određeni napredak u smislu vođenja pedagoške dokumentacije, ali da nije ostvareno unaprjeđenje u oblasti same realizacije nastave hemije i procesa ocjenjivanja, pa se zaključuje da ukupni kvalitet nastave još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou.

17. Zaštitnika zabrinjava činjenica da u obrazovnom sistemu postoje nastavnici čiji kvalitet nastave nije na zadovoljavajućem nivou. Zaštitnik podsjeća da kvalitet obrazovanja predstavlja stepen u kojem vaspitno-obrazovni sistem uspješno razvija potencijale svakog pojedinca i odgovara na potrebe savremenog društva i tržišta rada. On se ne mjeri samo ocjenama, već i funkcionalnim znanjem, vještinama kritičkog razmišljanja i inkluzivnošću sistema. Kvalitet obrazovanja je ključni faktor koji oblikuje lični, profesionalni i društveni razvoj svakog učenika. On direktno utiče na sposobnost mlade osobe da se snađe u savremenom svijetu i ostvari svoj puni potencijal.

18. Zaštitnik podsjeća na odredbe Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju kojima je propisano da sko se u postupku iz stava 2 ovog člana utvrdi da nastavnik ne zadovoljava, upućuje se na pohađanje dodatnih programa stručnog usavršavanja, u skladu sa preporukama Zavoda za školstvo, odnosno Centra. Ponovna provjera kvaliteta obrazovno- vaspitnog rada nastavnika vrši se nakon godinu dana. Ako se na ponovnoj provjeri utvrdi da nastavnik ne zadovoljava, ne može da izvodi nastavu, a prava iz radnog odnosa ostvaruje kao zaposleni za čijim radom je prestala potreba.

19. Zaštitnik podsjeća na odredbe Konvencije o pravima djeteta u kojima se navodi da će strane ugovornice preduzeti sve odgovarajuće mjere u svim akcijama u vezi s djecom, bez obzira da li ih preduzimaju javne ili privatne društvene dobrotvorne institucije, sudovi, upravne vlasti ili zakonska tijela, i da će najbolji interesi djeteta biti od prvenstvenog značaja. Da će uzeti za obavezu da osiguraju djetetu zaštitu i brigu koja je potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, zakonskih staratelja ili drugih pojedinaca zakonski odgovornih za njega, i da bi se ovo postiglo, preduzeće sve zakonske i upravne mjere. U cilju garantovanja i unapređivanja prava iz ove Konvencije, strane ugovornice će pružiti odgovarajuću pomoć roditeljima ili zakonskim starateljima u ostvarivanju odgovornosti za podizanje djeteta i obezbjeđivati razvoj ustanova, kapaciteta i službi za zaštitu djece.

20. Imajući u vidu nevedeno Zaštitnik daje

PREPORUKU

JU OŠ "X X" X:

- da u skladu sa Zakonom predviđenim ovlaštenjima preduzme mjere i radnje koje imaju za cilj unaprjeđenje realizacije nastave hemije i procesa ocjenjivanja, kako bi se postigao bolji kvalitet nastave koji po preporukama Zavoda za školstvo još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou.
- da u budućem period nastavi da kroz edukacije i radionice utiče na ostvarivanje bolje saradnje na relaciji učenika, nastavnika i roditelja, kako ne bi dolazilo do istih ili sličnih situacija.

JU OŠ "X X" X dužna je da u roku od 20 dana od dana prijemX X mišljenja Zaštitniku dostavi izvještaj o mjerama i radnjama preduzetim na izvršenju datih preporuka.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA
CRNE GORE
Snežana Mijušković

D-na:

- podnositelju pritužbe X X; adresa: X, X;
- JU OŠ "X X" X; adresa: X X bb, X;
- Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija; adresa: XX, bb; X
- Zavod za školstvo Crne Gore; adresa: XX bb; X,
- a/a